

ЦЕНТРАЛНА ИЗБИРАТЕЛНА КОМИСИЯ
Обществен съвет

ПРОТОКОЛ
№ 193

На 8.12.2025 г. се проведе заседание на Обществения съвет към ЦИК.

ПРИСЪСТВАХА:

Надежда Гологанова – председател на Обществения съвет,
Гражданска инициатива за свободни и демократични избори;

Свилена Гражданска – зам.-председател на Обществения съвет,
Институт за социална интеграция;

Дончо Пачиков – Българско сдружение за честни избори и
граждански права – Национална асоциация;

Иванин Кънчов - Сдружение Гражданско движение „БОЕЦ –
БЪЛГАРИЯ ОБЕДИНЕНА С ЕДНА ЦЕЛ

Румен Василев – Сдружение „Нова алтернатива“;

Стефан Манов – Българско сдружение за честни избори и
граждански права – Пловдив;

Стоил Цицелков – Европейска асоциация за защита на човешките
права – България.

Заседанието бе открито в 16 часа и 20 минути и председателствано от
госпожа Надежда Гологанова – председател на Обществения съвет към
Централната изборителна комисия.

* * *

ПРЕДСЕДАТЕЛ НАДЕЖДА ГОЛОГАНОВА: Здравейте колеги!

Откривам заседанието на Обществения съвет към Централната изборителна комисия.

Дневният ред, който ви е изпратен по имейл е:

1. Обсъждане и гласуване на предложения за промени в Правилата за дейността на Обществения съвет към ЦИК.
2. Обсъждане по сайта на ОС към ЦИК.
3. Разни.

Има ли други предложения по дневния ред? Няма.

Който е съгласен с дневния ред, моля да гласува.

Приема се единодушно.

Първа точка – *Обсъждане и гласуване на предложения за промени в Правилата за дейността на Обществения съвет към ЦИК.*

Напомням ви, че преди година и половина почти, бяхме приели такива предложения за промени в правилата. След което от ЦИК не получихме отговор по тях. Тази година преди два месеца, обсъждахме на работна среща, отново да им напомним за тези правила, които са им изпратени. Междувременно възникнаха две нови идеи. Едната беше на Стефан Манов да ги прегледаме и да ги редактираме и евентуално да добавим нови неща. Другата беше на Дончо Пачиков, да направим обзор на правилата за дейността на други обществени съвети към различни комисии и други институции и да почерпим опит какви права и задължения имат те и ако решим да използваме нещо. И затова решихме отново да гласуваме промени в правилата. В момента имате изпратени още миналата седмица няколко материала. Още по-рано бяха изпращани, защото имахме и работни срещи, но миналата седмица вече в окончателен вариант. Първият е предложение за изменение в Правилата за дейността на Обществения съвет. Това е текста от миналата година. После има едно предложение за допълнение на Стефан Манов. Имаше и кратък обзор на правилата на други обществени съвети.

Дончо Пачиков, ако искаш да кажеш нещо принципно, преди да започнем в конкретика да обсъждаме.

ДОНЧО ПАЧИКОВ: Имам предложение още преди да започнем по същество разглеждането на въпроса, да вземем решение това, което приемем днес като предложение за промяна, да бъде публикувано в сайта и разпространено в общественото пространство, с цел да го използваме като натиск към ЦИК, за да си свършат работата след две години забавяне. Предлагам това да го подложим на гласуване, за да знаем за какво работим. Може много да говорим и след година и половина да направим същото заседание със същия успех.

ПРЕДСЕДАТЕЛ НАДЕЖДА ГОЛОГАНОВА: Някой иска ли да се изкаже по това предложение? Подлагам го на гласуване.

Искате ли това, което гласуваме днес, като предложение за промени, да се качи на сайта на Обществения съвет?

Който е за, моля да гласува.

Гласували 4 „за“.

Против? Няма. Въздържали се? Трима въздържали се.

ПРЕДСЕДАТЕЛ НАДЕЖДА ГОЛОГАНОВА: Преминаваме на обсъждане по същество. Първият файл, който ви беше изпратен бяха предложения за изменение в Правилата за дейността на Обществения съвет към Централната изборителна комисия. Това което бяхме гласували и приели миналата година и го бяхме изпратили на ЦИК миналото лято. По тези предложения никой не е изпратил никакви редакции и корекции или някакво мнение някои от тях да отпаднат.

Някой иска ли да се изкаже по тях?

СТЕФАН МАНОВ: Аз щях да предложа, което вече го каза, доколкото са приемани от Общественият съвет тогава с голямо мнозинство и няма никакви промени, които да бъдат нанасяни, моето предложение беше да ги приемем потвърждавайки ги анблок и да не се връщаме детайлно.

ПРЕДСЕДАТЕЛ НАДЕЖДА ГОЛОГАНОВА: Има ли други изказвания? Няма.

Тези предложения, които бяха от миналата година ги гласуваме отново.

Против? Няма. Въздържали се? Няма.

Приема се единодушно.

Вторият източник на информация, който ползвахме, бяха правилата на други четири обществени съвети. За момента нямаме готовност нещо от тях да вземем. Така че това може да остане в перспектива за следващата година. Вие ако сте чели извадката, която бях направила или самите документи, които бяха от четирите съвета, ако нещо ви е впечатлило и мислите, че можем да го използваме, моля да се изкажете.

СТЕФАН МАНОВ: Това което исках да кажа е, че текстовете на други обществени съвети всъщност потвърждават нашите основни линии в промените, а именно, че възможността за дистанционно провеждане на заседания съществува в други обществени съвети пълноценно, дистанционно. Това е важно особено при неправителствени организации, които работят на обществени начала, малко им е свободното време и не им е това професията, това дава една гъвкавост за да сме оперативни, да не се губи време в транспорт. А и със затруднения режим на влизане в Народното събрание последните месеци, дори година, това е една гъвкавост, която позволява да сме пълноценни в работата си.

Относно другите елементи, които предлагаме за промяна, приехме ги повторно, това е например оценка за активността на организациите чрез числов критерий брой участия в официалните заседания на Обществения съвет. Виждаме, че този подход се намира и в други обществени съвети, Гражданския съвет във Висшия съдебен съвет. Отново тук не сме нещо извън практиката на неправителствените организации, а това гарантира от една страна сериозно участие, а от друга страна мотив за участие. Тоест общо

взето смятам, че без да сме се били повлияли от други организации, когато писахме тези промени, в крайна сметка се оказва, че сме в доста добър синхрон с тенденциите в гражданския сектор и обществените съвети към различни органи и институции. Така че смятам, че това е едно своеобразно валидиране, най-добрите практики и всъщност ние сме в тези най-добри практики.

ПРЕДСЕДАТЕЛ НАДЕЖДА ГОЛОГАНОВА: В този смисъл по тази извадка, която бях направила в момента нищо от там няма да вземаме и няма да гласуваме.

Третият материал, който имаме е едно предложение на Стефан Манов, което ще го прочета и той да го представи накратко.

Стефан Манов предлага едно допълнение в точка 5.1. Сегашният текст е: Ръководството се състои от председател и двама заместник-председатели. Всеки от тях се избира за срок от една година, но за не повече от два последвателни мандата.

Това което Стефан Манов предлага да се добави: В избора не участват представители на организации, които са участвали в по-малко от една трета от заседанията на Обществения съвет в предходната една година, както и организации приети за членки на Съвета преди по-малко от една година.

Това е текста, който предлага Стефан Манов. Така че сега моля да се аргументира.

СТЕФАН МАНОВ: Аз съм написал едни кратки мотиви. Прочитам ги.

Добавката е в синхрон с другите текстове, които вече са гласувани. А именно: Възприетата в точка 3.2. дефиниция, критерии за системно не участваща организация. Там сме предвидили, че теоретично Общественият съвет може да изключи организации, които системно не участват в работата му. И дефинирахме като критерий системно не участваща организация, която не участва в по-малко от една трета от заседанията. По същество горното изречение, което предлагам не е нищо друго освен това да каже, една

организация която принципно подлежи на изключване. Дали Общественият съвет ще я изключи е друг въпрос, но сама по себе си критерия числения е изпълнен, може да бъде третирана по този начин, който предлагам.

И в точка 12, там сме приели, по начина на приемане на решения, а именно, че когато гласовете са по равно се приемат гласовете на организациите, които са участвали по-системно в работата. Целта на това е не да търсим санкциониране. Целта на това е да се стимулира по редовно участие на организациите членки от една страна, а от друга по отговорно отношение към активните организации. Имам предвид това, че мисля, че участието на заседания, една трета от всичките, не е много да се иска от една организация, която да покаже някаква ангажираност и същевременно уважение към останалите, които са участвали почти на всички заседания.

Моето виждане е, че когато една организация идва само веднъж в годината, когато се избира ново ръководство, това е вид злоупотреба с права, ако позволите този израз, защото тя черпи от статута си възможността да определя ръководство, но същевременно отказва да уважи тези, които идват всеки път или достатъчно много пъти. Моето предложение не е да стигматизиране, изключваме, а моето предложение е да действаме с моркова да го наречем. Хората да знаят, че ако имат желание да определят хода на Обществения съвет трябва да си направят труда да бъдат на една трета от заседанията. Това не е кой знае колко много, особено в години, в които нямаме активни избори.

Така че смятам, че от една страна добавката, която предлагам е в синхрон с останалите текстове, от друга страна цели да създаде повече отговорност у тези, които не участват. И това го казвам с пълното съзнание че в личен план не съм заинтересован нито в едната, нито в другата посока, тъй като от организациите, които не идват е имало организации, които са ме подкрепяли винаги, а други да не са ме подкрепяли. Аз не целя да отстраня

едните за сметка на другите, а един аршин с цел постигане на повече отговорност и уважение към активните. Това са мотивите.

ПРЕДСЕДАТЕЛ НАДЕЖДА ГОЛОГАНОВА: Някой друг иска ли да се изкаже? Преди това аз имам още един въпрос, че тук пише и за организации приети преди по-малко от една година.

СТЕФАН МАНОВ: Това също е, защото имаме критерий за една трета от заседанията последната година. Ако една организация е приета преди един месец и е участвала на едно заседание, тя всъщност ще се окаже в по-благоприятно положение от организация, която е член от шест, седем, осем, десет години, но последната година е имала по-малко участия. За да няма този проблем на това, че едни организации, които реално не са участвали, а изведнъж могат да се включат в избора, затова е сложен този критерий, за да направи срок от една година, в който измерваме активността. Навсякъде в текстовете ние сме си сложили една година и ръководството е една година с мандат и една година измерваме броя участия, процент участия. Това е математическа логика, за да се избегне възможността. В случая няма нито една организация, която да е член на Обществения съвет, която да бъде засегната от този критерий към тази дата. Това е за да можем спокойно да приемем и нови организации, ако има такива.

ДОНЧО ПАЧИКОВ: Това което Стефан Манов каза, ние отдавна го обсъждаме този въпрос. Ако няма допълнителни изказвания след мотивацията на Стефан Манов, да преминаваме към гласуване, ако приемете.

СТОИЛ ЦИЦЕЛКОВ: Критерият за една година ми се струва, че е малко рестриктивен, защото ние нямаме много хора, които искат да се включат в нашия Обществен съвет. И сега не сме се събрали всички. Мисля, че това противоречи на идета за моркова, това е малко пръчка. Идва някой и му казваме, една година няма да участваш. Не знам дали е нужно.

ПРЕДСЕДАТЕЛ НАДЕЖДА ГОЛОГАНОВА: За новопостъпла организация да има някакъв по-кратък срок един месец или три месеца или

да е по брой заседания. Новопостъпила организация, която да е участвала поне в три заседания или нещо подобно.

СТОИЛ ЦИЦЕЛКОВ: Идеята е да не окуражаваме някой да се включва само за такива неща, защото и това може да наблюдаваме. Подкрепям да има такава клауза, но една година ми се вижда доста време.

ПРЕДСЕДАТЕЛ НАДЕЖДА ГОЛОГАНОВА: Това за новопостъпила организация да стане или по кратък срок или някакъв минимален брой заседания.

СТЕФАН МАНОВ: Нямам възражения.

Тази година колко официални заседания имаме?

ПРЕДСЕДАТЕЛ НАДЕЖДА ГОЛОГАНОВА: Имаме 11 заседания.

Организации приети за членки на Съвета участвали в по-малко от три или пет заседания.

СТОИЛ ЦИЦЕЛКОВ: Мисля, че е разумно и е добър компромис. Звучи разумно. И една година ми звучеше разумно. Споделям моето мислене да не изглеждаме рестриктивни към новите участници.

ПРЕДСЕДАТЕЛ НАДЕЖДА ГОЛОГАНОВА: Какво правим с организация приета от една година и не е участвала в поне три или пет заседания? Приемаме, че тя попада в другия критерий, да е под една трета заседания за годината.

СТЕФАН МАНОВ: Идеята не е да изключваме организации, а да ги направим да са по отговорни и към техните си организации като представителство. Ако някой не може да присъства, да изпратят друг и към тези, които сме редовни и нещо правим, да се намери баланс. Както виждате за толкова отсъстващи организации не сме тръгнали да изключваме.

ПРЕДСЕДАТЕЛ НАДЕЖДА ГОЛОГАНОВА: Другите колеги ако искат да се изкажат за новоприета организация, дали да е критерия времеви, т.е. една година или някакви месеци или да е по брой заседания. Ако е по

брой заседания, дали да са пет или да са три или нещо друго. Моля и някой друг от колегите да се изкаже.

СВИЛЕНА ГРАЖДАНСКА: Аз съм за пет заседания, защото ако има избори, ние се събираме всяка седмица. Ако е нормална година за шест месеца ще ги направят.

ПРЕДСЕДАТЕЛ НАДЕЖДА ГОЛОГАНОВА: Някой друг иска ли да се изкаже?

ИВАНИН КЪНЧОВ: Аз съм съгласен с казаното от Свилена Гражданска. По-добре да е на брой заседания, а не времево, тъй като може да има една година, в която да няма никакви президентски и парламентарни избори, дори да няма касиране на някои местни избори и в такъв случай ние нямаме повод за заседания. Според мен бройката на заседания е по-добрия вариант за тежест, отколкото времево да поставим някаква граница.

ПРЕДСЕДАТЕЛ НАДЕЖДА ГОЛОГАНОВА: Тук трябва да оставим и времеви критерий. Да стане: и организации приети за членки на Съвета преди по-малко от една година, които са участвали в по-малко от пет заседания. Защото, ако не е споменато, че организацията е приета последната година, тогава ще важи и за другите организации.

Други изказвания или предложения за редакция по това предложение на Стефан Манов има ли? Няма.

Моля да гласуваме. Който е за, моля да гласува.

Против? Няма. Въздържали се? Няма.

Приема се единодушно.

Това го добавяме към другите предложения.

Някой иска ли да каже още нещо по първа точка по правилата.

Минаваме към **втора точка** - *Обсъждане по сайта на ОС към ЦИК.*

По сайта най-много са работили Дончо Пачиков и Свилена Гражданска. Няколко души сме се включвали на работни срещи и сме изказвали мнения и предложения. В момента това, което от моя гледна точка

е добре да се обсъди, освен че хората, които не са участвали в работните срещи, ако искат могат да кажат някакви предложения, ако имат такива.

Това което аз бих искала да обсъдим е рубриката новини, където сме сложили три подкатегории. Дончо Пачиков ги направи. Едната е Обществен съвет, другата е България, а третата е света. Като сме се разбрали, че навсякъде се занимаваме с изборна проблематика. Хубаво е да уточним по-конкретно нещата и ако трябва да ги гласуваме, какво точно ще се слага, по каква логика. Дали да направим нещо като редакционна колегия, която да следи какви материали ще се слагат, защото в рубрика новини се предполага, че поне веднъж седмично или два, три пъти седмично вероятно ще има някакви новини в нея. Можем да измеслим и някаква друга система, как определяме кой материал искаме да се слага. Дончо Пачиков или Свилена Гражданска да го изпратят по имейл или по някакъв друг начин и в рамките на половин или един ден да отреагираме, дали сме съгласни или не. Също трябва да имаме някакъв механизъм, ако някой е против някой материал, да може да сигнализира и съответно да направим нещо като гласуване в оперативен характер и да се решава, дали да се маха или не.

Има думата Дончо Пачиков.

ДОНЧО ПАЧИКОВ: За нашите съобщения не говоря. Щом са наши са новини. Друга информация, в която има спомената думата избори, подготовка за избори, вероятност за избори това са неща, които трябва да влезнат в новините безспорно, тъй като става въпрос за избори. Това е най-простия начин. Аз бих могъл да помагам. Ако някой друг реши, че може да даде някакъв материал и го изпрати на Свилена Гражданска или на мен, веднага ще го сложим. Това е прост начин. Тези одобрения, които Надя Гологанова ги предлага са много важни, но в институции като Народното събрание, а ние не сме. Така че да минем към нещо по-просто. Думичката избори означава, че подлежи на публикуване.

СТОИЛ ЦИЦЕЛКОВ: Напълно съм съгласен с Дончо Пачиков, че трябва да сме свободни да публикуваме, както на сайта на Обществения съвет винаги е било. Не сме имали никаква цензура. Да не е критерия само да има думата избори, защото знаете колко много фалшиви новини се въртят около избори. Трябва да е свободно. Трябва да е възможно по-лесно и по-отворено. Знаете колко трудно се събираме, гласуваме и одобряваме нещо. Това би спънало много работата.

ПРЕДСЕДАТЕЛ НАДЕЖДА ГОЛОГАНОВА: Ние на работните срещи изработихме някои критерии. Новини когато са за Обществения съвет ще влизат материали, които сме изработили – становища, предложения. Ще влизат някои медийни изяви на наши членове. Който от вас участва в някои предавания от името на Обществения съвет, моля да ги изпраща на Свилена Гражданска или на Дончо Пачиов или на двамата, за да ги качват. Ако участва от името на организацията си, тъй като организациите също са членки на Обществения съвет, също могат да се изпращат. Ако участва в лично качество като експерт, човекът да си преценява дали да изпраща или не. Ако не може да изпратите линк, поне изпратете информация на Свилена Гражданска, че днес съм участвал в еди-кое си предаване по еди-коя си медия и това трябва да се качи на сайта.

За втората рубрика за България, за да не ни обвинят в някои политически пристрастия, стигнахме до идеята, че ще слагаме основно материали, които касаят техническата и организационната страна на изборния процес, а не някои свързани с политически партии и подобни.

За чужбина е най-неясна ситуацията, защото там само по ключова дума избори, някой път се попада и на някои по странни неща. Дончо Пачиков е сложил четири, пет материала примерни. Единият който беше за Англия, там беше споменато избиратели, но всъщност съдържанието беше, че е някакво проучване на общественото мнение за представите им дали се страхуват за бъдещето на децата си. За чужбина трябва да имаме някакъв

механизъм, по който някой да ги преглежда тези материали и да преценява и да не решава само един човек. Да има втори или трети човек, който също да поглежда и да преценява. И ако нещо се прецени, че не е уместно и евентуално, ако трябва да се обсъди в по-широк кръг. Искаше ми се да измислим някакъв механизъм. Бих помолила и Свилена Гражданска да се изкаже, която основно се занимава с тези неща.

СВИЛЕНА ГРАЖДАНСКА: Във връзка с първите две секции, които са с новини. Тук аз ги търся. Например, Ива Лазарова е имала в БНР и ще го кача малко по-късно. Другото е за България, повече техническите неща ще слагам.

И след това за третата рубрика ще помоля Стоил Цицелков, като един от най-пътуващите, от гледна точка когато има избори в Чили, ще се опитам да ги следя нещата или евробарометър пуснат по европейски избори, такива неща, които са неутрални, за начина на гласуване и за неща, които сме забелязвали. За самия механизъм, ако искате ще се разберем така, че като видим някоя новина или не искате да ги пуснете, пишете на мен или на Дончо Пачиков, имаме такова предложение за такава новина и изпращате линка и ако има нещо, с което не сме съгласни и е в разрез с това, което сме приели да е неутрално и да не се забъркваме в някакви казуси, ще бъде качено.

ПРЕДСЕДАТЕЛ НАДЕЖДА ГОЛОГАНОВА: Механизъм за сваляне на материал. В смисъл, ако нещо вече е качено и на някой не му хареса и по някакъв начин да сигнализира, че този материал не отговаря на критериите и предлага да се свали и да обсъдим по някакъв начин.

ДОНЧО ПАЧИКОВ: Аз съм мислил, че всяка една такава дейност има нещо като главен редактор или отговорен редактор. Понеже Свилена Гражданска има опит с техния вестник за Луковит и е заместник-председател, предлагам да я овластим с такава функция като главен редактор. Надя Гологанова има други работи да прави. Цветелина Пенева явно е доста

заета и не е участвала скоро. Свилена Гражданска ако приеме, аз ще помагам с каквото мога. Освен това свалянето е по-лесно, отколкото качването. Това става за секунди. По скоро качването отнема време. Ако искате да гласуваме Свилена Гражданска за главен или за отговорен редактор, както решим, да го гласуваме, да го приемем и да продължаваме нататък.

СТЕФАН МАНОВ: По принцип моето предложение беше нещо в тази връзка. Можем да кажем така, че един от заместник-председателите поема ангажмента за тази работа за евентуално уточняване на материал. На следващо заседание може да го обсъдим, но в оперативен порядък може да се вземе такова решение. Другото е ръководството в своя комуникация между председателя и заместник-председателите и на следващо заседание се разглежда, ако има спор. Да припомня, че Народното събрание когато например не заседава, председателят може да взема някакви решения. При първото заседание пленарния състав трябва да потвърди. Говоря за сваляне на имунитет. Някаква аналогия, че в липса на заседание може и ръководството да реши. За мен всякак е добре.

Използвам случая да похваля сериозната работа и на Дончо Пачиков и на Свилена Гражданска, защото това никак не е малко в извън работно време, на доброволни начала. Това е трудно. Това е много хубаво да се съберат нещата, да се класифицират, да се подредят. Най-важното е, че има възможност в оперативен порядък да качваме някакви неща, за да имаме място и отсъствалите от заседания да ги прочетат.

Трябва да се включа на една конферентна връзка и ще трябва да ви оставя, но ако има нещо, може да вземете решение и без мен. Благодаря на Дончо Пачиков и на Свилена Гражданска и на Надя Гологанова за работата, защото е трудно между работни заседания, събота, неделя това е невидимо, но си е сериозна работа последните месеци. Ще държим връзка и на следващото заседание ще се видим.

ПРЕДСЕДАТЕЛ НАДЕЖДА ГОЛОГАНОВА: Благодаря. В такъв случай се оформя предложение да гласуваме, за момента Свилена Гражданска да отговаря за новините. Съответно молбата е на нея да ѝ се изпраща от хората, които имат поглед към чужбина, примерно Стоил Цицелков за избори в чужбина някакви новини, ако иска да предложи да се публикува.

СТОИЛ ЦИЦЕЛКОВ: С удоволствие, никакъв проблем.

СВИЛЕНА ГРАЖДАНСКА: Съгласна съм.

ПРЕДСЕДАТЕЛ НАДЕЖДА ГОЛОГАНОВА: В момента гласуваме за Свилена Гражданска като заместник-председател, че поема прегледа, редакцията и подбора на материалите, особено в рубрика новини.

ДОНЧО ПАЧИКОВ: Само една малка реплика в тази точка. Аз си мисля, че може би в нашия сайт, който е отскоро, но сме длъжници на темата за референдумите по принцип. Там доста неща като новини минаха. Референдумът си прилича на избори. Всичките неща са същите. Преди да гласуваме за Свилена Гражданска, да решим да направим ли някакви публикации по принцип за референдумите. Още повече в момента по това работя много усилено. Текат различни процедури против въвеждане на еврото от 1 януари, което е пагубно не само за България, а и за цялата еврозона е пагубно и доказано. Има и решение на съда, вече са назначени състави. На 9 януари ще има специална пресконференция по този въпрос. Над 30 нестопански организации са работили по въпроса. Тези два момента заслужават ли си да намерят място. Нямаме възможност толкова подробно да опишем на нашия сайт. Ако може и това да гласуваме. Ще бъде и по-лесно на Свилена Гражданска като взема решение за или против такива публикации.

Специално за референдумите и работата на организациите против въвеждане на еврото. При нестабилна зона и отиваме на гръцкия вариант, а си спомняте колко тежко беше на зоната, когато станаха тези неща в Гърция. Още един такъв удар, не е ясно какъв ще бъде крайния резултат. Затова

казваме, че сега въвеждането на еврото в България при тези условия не знам какви правителства и т.н. е пагубно не само за България, но и за цялата еврозона.

ПРЕДСЕДАТЕЛ НАДЕЖДА ГОЛОГАНОВА: По принцип е редно да включим и референдумите, а не само изборите. По този повод си мислих и към рубриката закони, че трябва още някой друг закон да добавим, освен тези, които сме сложили до момента, които са свързани с избори, а да има и референдуми.

В рубриката новини се разбрахме, че ще се стараем да сме политически неутрални. Може да сложим за референдума неща, които са само като факти. Например Президентът предложи да се проведе референдум. Народното събрание го отхвърли. Това беше обжалвано в Конституционния съд. Има образувано дело. От тази фактологична гледна точка може да се обсъжда който и да е референдум, независимо дали е за лева или за нещо друго. Стремим се да бъдем максимално неутрални.

СТОИЛ ЦИЦЕЛКОВ: По темата за референдума ми беше възложено от една организация. Направихме такава коалиция за честно отразяване на изборите. По темата написах един анализ на всичките референдуми в България. Има три успешни в по старо време, макар и не много законни в царско време. Знаете референдума на Стамболов. Сега всичките са неуспешни. Наложих се да съкратя статията и да се фокусирам само върху съвременните референдуми, които ние помним. Известните референдуми на Плевнелиев. Ако това мислите, че е интересно, с удоволствие ще споделя цялата разширена статия и ще изберем. Това ми хрумва на прима виста.

ПРЕДСЕДАТЕЛ НАДЕЖДА ГОЛОГАНОВА: Готов си да я дадеш за сайта.

СТОИЛ ЦИЦЕЛКОВ: С удоволствие. Тя не е публикувана никъде.

ПРЕДСЕДАТЕЛ НАДЕЖДА ГОЛОГАНОВА: Да нямаш проблеми.

СТОИЛ ЦИЦЕЛКОВ: Нямам. Тя е моя и е свободна за публикуване. Аз мога да ви изпратя линк на статията, която е публикувана. Аз имам много повече информация и мисля, че е много интересна. Ние сме Обществен съвет и става дума за гражданите да разберат как е имало референдуми, какво се е правило, какъв е смисъла. Защото някак си в България, извода от моя анализ е, че референдум не може да мине в момента, поради много причини. Описал съм ги внимателно.

ПРЕДСЕДАТЕЛ НАДЕЖДА ГОЛОГАНОВА: Аз мисля, че е много добра идея да се сложи такъв материал.

СТОИЛ ЦИЦЕЛКОВ: Аз съм съгласен. Това ми е тема.

ДОНЧО ПАЧИКОВ: Изпрати целия материал и ще го разделим на две части.

СТОИЛ ЦИЦЕЛКОВ: Може да го направим първа част, втора част. С удоволствие ще ви го изпратя. То е любопитно. Аз самият като разработвах темата, научих много нови неща, които не ги знаех.

ДОНЧО ПАЧИКОВ: Ако е по-голямо от 300, 400 думи става тежко за четене.

СТОИЛ ЦИЦЕЛКОВ: Това е проблема, че е много обстоятелствен и не си правя илюзия, че на някой ще му е толкова интересно.

ПРЕДСЕДАТЕЛ НАДЕЖДА ГОЛОГАНОВА: Има и друг вариант. Да се сложи съкратен вариант и отдолу пълен вариант и който му е интересно да прочете и пълния. В новината първоначално нещо като резюме, а отдолу да е закачен файла и който иска да прочете да си отвори и подробно да прочете.

СВИЛЕНА ГРАЖДАНСКА: Стоил Цицелков да изпрати файла, а аз ще предлага.

СТОИЛ ЦИЦЕЛКОВ: Благодаря.

СВИЛЕНА ГРАЖДАНСКА: Ако го разделим на части ще го пускаме на няколко дни и ще има интерес.

СТОИЛ ЦИЦЕЛКОВ: Съгласен съм и съм готов още да го преработя.

ПРЕДСЕДАТЕЛ НАДЕЖДА ГОЛОГАНОВА: Имам молба към Стоил Цицелков да погледне в рубриката закони. До момента сме сложили три закона, дали нещо се сещаш, което още да сложим, още някои закони, които имат общо с изборите, да ги качим също там.

СТОИЛ ЦИЦЕЛКОВ: На мен са ми интересни технологиите. В Европа няма никаква форма, която да казва как се провеждат избори с изборни технологии, но има две директиви. Имам идея какво да направя. Да помогнем и на хората, които гласуват тези закони и те да имат лесен достъп до данни, които ги няма.

ПРЕДСЕДАТЕЛ НАДЕЖДА ГОЛОГАНОВА: Някой още нещо по темата за сайта има ли да казва или да минаваме на следващата точка.

Точка – р а з н и и.

В точка разни първо ще помоля Дончо Пачиков, ако има възможност накратко да разкаже неговата идея за контакти с организации от чужбина или аз ще се опитам да възпроизведа какво сме говорили до момента на работни срещи.

ДОНЧО ПАЧИКОВ: Идеята е много проста и лесна. Говорим, че сме едно семейство в клуба на богатите, на бедните, на длъжниците и т.н. Общо взето нямаме комуникация на нашия Обществен съвет с аналогични организации от други страни. Моите кратки проучвания само на четири страни – Англия, Франция, Румъния и Гърция и ние сме петата страна, нашата организация на Обществения съвет и наблюденията, които правим са най-сериозните от четири страни, които изброих. В тези страни има отделни организации, които проявяват активност в това направление и правителствата са се съгласили да ги слушат от време на време или да не ги слушат. Това е ситуацията. Така че това съвпада с виждането на Стоил Цицелков, че може да поработи много сериозно по някаква унификация на изборните процеси. След като има Европейска комисия, Европейски съюз, защо да няма Европейски обществен съвет по изборни процеси, където

нашия да го оглави по принцип, като Съвет с десетгодишна история, дори единадесета, с достатъчен опит. Стоил Цицелков ходи и в чужбина и други наши колеги са ходили и ходят и т.н. Явно техния опит е важен за организациите, които ги канят да отидат.

Аз не си представям, че това може да стане бързо. Затова в предишното ни събиране, мисля че беше работно, Стефан Манов направи предложение примерно първото събиране, което бихме обявили да бъде всяка една страна, да си представи тяхната система каквато е за наблюдение на избори какво са правила, като история, нещо като запознаване примерно.

От друга страна аз съм подготвил електронните адреси и имена на организации, които са в тези страни, които изброих. Ако има общо съгласие да работим в това направление, мога да предложа и въвеждаща покана и от тук нататък да очакваме и техните реакции. Как ще се развиват неща. Тук при нас е разработен подробен план по месеци за една година. Дори са направени изчисления какви членски вноски трябва да внесат отделните страни, за да може да се покрият елементарни разходи. Става въпрос за връзки, интернет и т.н., а не за големи гостувания, което може би на този етап би било по-трудно. Докато Европейският обществен съвет, който ние се каним да оглавим, докато той не стане закрепен на правителствено ниво и на ниво Европейска комисия е трудно да се финансира.

Може на някои от вас да се стори, че такъв подход е твърде амбициозен или грандомански. Кой както иска да го определи. Само си представете при това положение нашия Обществен съвет ще бъде с изключителна тежест дори пред Централната избирателна комисия. Тъй като фактически ние няма да казваме предолженията на българския Обществен съвет, а ще казваме предложенията на европейския Обществен съвет в нашата страна, подкрепени от другите страни, които участват. Аз малко емоционално го разказвам, тъй като отдавна го обмисляме и говорим в моите

среди. Ако нещо не е разбрано от моето изказване, бих могъл да допълня. В общи черти това е идеята.

ПРЕДСЕДАТЕЛ НАДЕЖДА ГОЛОГАНОВА: Първо ще допълня и ще дам думата на Стоил Цицелков. Първоначалната идея беше да осъществим контакти с балканските страни и евентуално някакви срещи и в перспектива може и някаква конференция да се организира по изборни въпроси онлайн. Може взаимно да изпращаме наблюдатели на изборите. Ние да отидем в Румъния или от друга държава да дойдат в България. Това беше една от първоначалните идеи.

Стоил Цицелков има думата.

СТОИЛ ЦИЦЕЛКОВ: Много ми харесва идеята. Единственият ми коментар, ако е по-малко конкретизирано ще е по-отворено и ще е по-лесно хората да се включат. Да го обмислим и разбира се, че първото събитие би трябвало да е по повод на някакви избори. Да предложим ние като Обществен съвет да наблюдаваме някакви избори, да участваме или да предложим някакъв вид ноу хау, който ние имаме, с идеята и ние да се научим от другите е много добре. Много е разумно. Това е новина за мен. Не знаех, че има други Обществени съвети. Не съм се интересувал. Това ми звучи много добре. Защо не ние като организация с толкова много опит, вече 10 години история, дали да сме лидери не знам, но поне можем да сме от основателите.

ДОНЧО ПАЧИКОВ: Да добавя за балканските страни. В Европейския съюз са само Румъния и Гърция. Затова работих за Англия и за Франция, за да са повече страни, да не сме само трите страни. И за това отидох към Англия и Франция, само да поясня.

ПРЕДСЕДАТЕЛ НАДЕЖДА ГОЛОГАНОВА: Това трябва също да се обсъди и да се реши. Само искам да кажа, че изглежда няма обществени съвети в този формат, в който ние имаме, а организации, които се занимават с наблюдение на избори. От тези няколко държави, които Дончо Пачиков е

разглеждал, не е открил някъде да има обществен съвет в този формат, в който при нас има.

По тази линия трябва да се започне да се действа. Може би на работна група, било на работни срещи или заседания, да изберем няколко страни от които да се започне. Да изберем принципа, както Дончо Пачиков казва, само европейските страни или да започнем балкански страни, независимо дали са членки на Европейския съюз или не са. Едното, което трябва да обсъдим е географския принцип, по който започваме. Критериите по които подбирате тези организации. Междувременно някой трябва да изработи някакво писмо, което да обсъдим и да гласуваме.

Аз предлагам да не правим работна група, както прави ЦИК, а от време на време да правим работни срещи през следващите седмици, на които да започнем да действаме по тези неща. Искате ли нещо да гласуваме, предварително да определим кръга на страните, които ще включим или критериите, по които ще избираме организации или в хода на работата ще решаваме оперативно.

СТОИЛ ЦИЦЕЛКОВ: Звучи ми много разумно, това което казваш. Мисля, че първо трябва да видим какви организации има, това което Дончо Пачиков е направил, да видим какво има там. Не толкова географски да определим, а по скоро политически. Европа е ясно къде е географски, но политически е по неясно. Казвам това, защото аз имам много добри връзки с Грузия. Наблюдаваме там избори. Ивайло беше там от нашата организация наскоро. Те са много нормални хора и имат подобни на нашите проблеми. От една страна харесва ми идеята да е европейско, аз съм за европейско финансиране и всичко останало, което Дончо Пачиков обясни. То е базирано на това да е европейско. Аз така го разбрах и това ми харесва. Не може да го направим както е организацията за сътрудничество и сигурност в Европа, макар формално във Варшава на Европейския съюз. Близките ни страни имат много сходни на нашите дефицити.

Ще трябва да напусна заседанието. Аз съм в една телевизия TV1, предаването “Демокрацията“ и моля за извинение. Ако говоря за избори обещавам да изпратя линк. Не знам за какво ще ме питат.

ДОНЧО ПАЧИКОВ: Аз разбрах нещата по следния начин. Да стартираме някак си, като страни основатели на такъв Обществен съвет. Ако отидем на световно, но тогава трябва да търсим връзки в ООН. С кой там да разговаряме на такива теми.

Аз често слушам проф. Мирчев, много добре е информиран по глобални въпроси. Еwentуално да му кажеш за идеята и да вземем негово мнение за географията. Трудно е да се каже, защо да е само европейски. Грузия, Азербайджан това са хора, които по манталитет са близки до българите.

Знаете какви неща станаха в Молдова. Там някакви спорове бяха за гласуване в чужбина. След това станаха проблеми в Гърция. В Германия на партия, щели да анулират резултатите от изборите. Точно такова нещо изглежда е много необходимо. Не бива да забравяме, че ролята на политическите партии в управлението на обществено политическия живот постоянно намалява и то със сериозни темпове. От какво се доказва. След 10 ноември България имаше в Народното събрание две партии, сега са вече девет. Като разделиш баницата на 9 парчета и тя е 30 процента от цялата баница. Виждате за какво става въпрос и какво е влиянието. Това означава, че влиянието на гражданското общество, каквото сме ние, така да се каже, се увеличава и би следвало да го отчетем и организационно. Аз съм готов с писмо като покана и с примерен план за една година за основаване, така да се каже. Да ги изпратя на Надя Гологанова или общо да ги изпратя. Аз съм направил нещо, като добавяме постепенно ще започне да се оформя. Кажете как да стане.

ПРЕДСЕДАТЕЛ НАДЕЖДА ГОЛОГАНОВА: Първоначално го изпрати на мен и ще го изпратим на всички хора, които участват по редовно.

Както ще изпратим и данни за тези няколко организации в тези страни, които си намерил. Ще предложим всички, които имат желание да участват в работата по тази идея, да направим една работна среща примерно другата седмица, защото после ще има една, две седмици празници. Така че може би след една седмица да направим работна среща.

Някой друг по тази тема иска ли да се изказва или по някоя друга тема в точка разни? Няма.

Закривам заседанието.

/ Закрито в 17 часа и 35 минути /

ПРЕДСЕДАТЕЛ:

Надежда Гологанова

Стенограф:

Силвия Михайлова